

Birey Yaşamın İleri Evrelerinde Yerel Yönetimlerin Fonksiyonları

Recep DEMİR
AREM Başkan Yardımcısı

Orcid ID:0000-0001-8345-059X

Tüm bireylerin insanca yaşama hakkı vardır. İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi uyarınca; Her şahsın gerek kendisi gerekse ailesi için, yiyecek, giyim, mesken, tıbbi bakım, gerekli sosyal hizmetler dahil olmak üzere sağlığı ve refahını temin edecek uygun bir hayat seviyesine ve işsizlik, hastalık, sakatlık, dul-luk, ihtiyarlık veya geçim imkânlarından iradesi dışında mahrum bırakacak diğer hallerde güvenliğe hakkı bulunmaktadır (md.25). Claude PEPPER'in¹ ifade ettiği gibi "Hayat bisiklete binmek gibidir. Pe-

dalı çevirdiğiniz sürece düşmezsiniz." Ancak özellikle yaşlılık olarak da ifade edilen yaşamın ileri evrelerinde bazı insanlar açısından gerek fiziki ve akli melekelerin gerekse mali yetersizlikler nedeniyle bisiklet pedalını çevirmeye yani yaşamı normal bir şekilde hayatın akışı içinde idame ettirme imkanından yoksun kalmaktadır. Bu gibi durumlarda gerek merkezi idare ve gerekse mahalli idarelere yasalar ve ikincil düzenlemelerle önemli görev ve sorumluluklar verilmiştir.

Bu çalışmamızda yerel yönetimler bağlamında, yaşlılık ile aktif yaşlanma ve sosyal hizmet ve yardım kavramlarına yer verdikten sonra, belediyeler ve il özel idare-

1 Claude Denson Pepper (8 Eylül 1900- 30 Mayıs 1989), Demokrat Parti'nin Amerikalı bir politikacısı (senatör, temsilciler meclisi üyesi)

Yaşlılık döneminin doğal bir sonucu olarak çok sayıda sağlık sorunu görülmekte, kronik hastalıkların görülme sıklığı ve insidansı yaşla birlikte artış göstermekte, bu da yeti yitimiyle ya da ölümlerle sonuçlanabilmektedir.

lerinin yaşlılıkla ilgili sosyal hizmet ve yardımları hususunda açıklamalarda bulunulacaktır.

YAŞLILIK

Sözlük anlamı ile yaşlı, yaşı ilerlemiş, kocamış, ihtiyar (kimse) olarak ifade edilmektedir (TDK). Canlılar açısından biyolojik işlevler yönünden erişkin konuma eriştikten sonra, üreme döneminin bitiminden ölüme kadar geçen zaman dilimindeki değişim ve dönüşüm sürecidir. “Yaşlılık fiziksel, psikolojik ve sosyal boyutları ile değerlendirilmesi gereken bir süreçtir. Fizyolojik boyutuyla yaşlılık, kronolojik yaşla birlikte görülen değişimleri ifade ederken; psikolojik boyutuyla yaşlılık, algı, öğrenme, psikomotor, problem çözme ve kişilik özellikleri açısından insanın uyum sağlama kapasitesinin kronolojik yaş ilerledikçe değişimini ifade etmektedir. Sosyolojik açıdan yaşlılık ise bir toplumda belirli yaş grubundan beklenen davranışlar ve toplumun o gruba verdiği değerlerle ilgilidir.” (Beğler ve Yavuzer, 2012: 1). Yaşlılığı ele alırken, genellikle yaşlılığın fizyolojik boyutu ölçüt olarak alınmaktadır (Lotfi, 2020: 1408). Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ)’nce yaşlılık başlangıcı 65 yaş olarak

belirlenmiş ve yaşlılığı da kendi içerisinde genç yaşlı (65-74), yaşlı (75-84) ve ileri yaşlı (85+) olarak sınıflandırılmıştır (Kuzu vd., 2019: 17). Birleşmiş Milletler tarafından 60 ve üstü yaştaki bireyleri yaşlı olarak kabul edilmektedir. Nüfus bilimciler tarafından ve birçok bilim alanında 60 yaş yaşlı olarak tanımlarken, birçok gelişmiş ülke özellikle sosyal güvenlik sisteminden yararlanmak için 65 yaş yaşlılığın başlangıcı açısından referans kabul etmektedir (ÖİK: 740, 2014: 2). Huzurevleri İle Huzurevi Yaşlı Bakım ve Rehabilitasyon Merkezleri Yönetmeliğinde Yaşlı; 60 yaş ve üzerindeki sosyal ve/veya ekonomik yönden yoksunluk içinde olup, korunmaya, bakıma ve yardıma muhtaç olan kişi şeklinde ifade edilmiştir.

Yaşlılık döneminin doğal bir sonucu olarak çok sayıda sağlık sorunu görülmekte, kronik hastalıkların görülme sıklığı ve insidansı yaşla birlikte artış göstermekte, buda yeti yitimiyle ya da ölümlerle sonuçlanabilmektedir. Bu nedenle yaşlılıkla ilgili sosyal hizmet ve yardımlar önem arz etmektedir.

Batılı toplumlarda insan yaşamının evreleri ‘çocukluk’, ‘gençlik’, ‘erişkinlik’ ve ‘ihtiyarlık’ şeklinde parçalı biçimde algılanmaktadır. Yaşamı evreleyen bu anlayışta ihtiyarlık dönemi acizlik, yalnızlık ve düşkünlükle

yakın anlam taşımaktadır. Batılı olmayan toplumların çoğulunda ise hayat, doğumdan ölüme kadar bir bütün olarak değerlendirilmektedir. Bunun sonucu olarak yaşlılar toplumdan ayrı bir grupta görülmezler ve bakıma muhtaç olarak algılanmazlar (Beğler ve Yavuzer, 2012: 2).

AKTİF YAŞLANMA

Kavramsal manası ile aktif yaşlanma, yaşlı bireylerin çalışmaya devam edebilmeleri, sağlıklı kalmaları, topluma katkıda bulunmaya devam etmeleri için onlara daha fazla fırsatın sunulmasını içermektedir. Yaşlı insanlar için aktif yaşlanmanın kriterleri; (i) istihdama katılım, çalışmaya devam etme/edebilmek, (ii) gönüllü faaliyetlerde etkili olma ve katılma, (iii) bağımsız ve özerk bir yaşam, (iv) sağlıklı yaşamı sürdürebilme olarak sıralanmaktadır. Bu kriterler doğrultusunda nüfusun aktif olarak yaşlanmasını sağlayacak politikalar geliştirilmek suretiyle, 60 yaş üzerindeki insanlara niteliklerine göre iş yaşamında istihdam edilmesi halinde, yaşlıların deneyim ve yeteneklerinden faydalanılmasının yanı sıra günlük yaşamlarını kimseye ihtiyaç duymadan sürdürebilecekleri öngörülmektedir (ÖİK: 740, 2014:21).

Bu bağlamda Birleşmiş Milletler’ce Yaşlılık Uluslararası Eylem Planı (MI-PAA) 2002 yılında kabul edilmiş ve buna bağlı olarak Avrupa Bölgesi Eylem Planı hazırlanmıştır. Avrupa Birliği (AB) 2012 yılını, “Aktif Yaşlanma ve Kuşaklararası Dayanışma” yılı olarak seçmiştir. Ayrıca AB şu ana kadar, aktif yaşlanmayı teşvik etmek için çok sayıda girişim başlatmıştır. Bunlar, Avrupa İstihdam Stratejisi, Avrupa Sosyal Fonu, PROGRESS, Grundtvig Programı, Avrupa “Bilgi toplumunda iyi yaşlanmak” (Aging well in the information society) Eylem Planıdır (ÖİK: 740, 2014: 21, 22).

SOSYAL HİZMET VE YARDIM

Sosyal hizmetler; birey, grup ve toplulukların gelişmesini, refah ve mutluluklarının sağlanmasını temel olarak amaçlayıp bu doğrultuda, aileler, çocuklar, gençler, yaşlılar, engelliler, güç koşullardaki kadınlar, sığınmacı ve göçmenler, tıbbi ve psikiyatrik yönden yardıma muhtaç hastalar, sosyal sapma gösteren gruplar (alkolikler, uyuşturucu madde kullananlar vb.), suçlular, yoksullar gibi birey ve gruplar ile yerel düzeydeki toplumları gelişme ve değişmesi yönündeki hizmet ve yardım programlarını içermektedir (ÖİK: 605, 2001: 11).

24/5/1983 tarihli ve 2828 sayılı Sosyal Hizmetler Kanununda Sosyal Hizmetler; kişi ve ailelerin kendi bünye ve çevre şartlarından doğan veya kontrolleri dışında oluşan maddi, manevi ve sosyal yoksunluklarının giderilmesine ve ihtiyaçlarının karşılanmasına, sosyal sorunlarının önlenmesi ve çözümlenmesine yardımcı olunmasını ve hayat standartlarının iyileştirilmesi ve yükseltilmesini amaçlayan sistemli ve programlı hizmetler bütünü şeklinde ifade edilmiştir.

En geniş anlamı ile “sosyal yardım; yerel ölçüler içinde asgari seviyede dahi kendisini ve bakmakla yükümlü

olduğu kişileri geçindirme olanağın- dan kendi ellerinde olmayan neden-lerden dolayı yoksun kalmış kişilere, resmi kuruluşlar veya kanunların verdiği yetkiye dayanarak yarı resmi veya gönüllü, kuruluşlarca muhtaçlık tespitine ve kontrolüne dayalı olarak yapılan ve kişileri en kısa sürede kendi kendilerine yeterli hale getirmek amacını taşıyan parasal ve nesnel sosyal gelirden oluşan bir sosyal güvenlik yöntemi ve bir sosyal hizmet alanıdır.” (ÖİK: 605,2001: 51).

Sosyal Yardım Verilerinin Kaydedilmesine ve Paylaşılmasına İlişkin Yönetmelik’te “Sosyal yardım”; ihtiyaç sahibi hanelere ve kişilere; muhtaçlıkları nedeniyle tek taraflı karşılıksız olarak ve/veya kamu hizmetlerine katılım, geri ödeme gibi bir edimi yerine getirme şartna/şartlarına dayalı olarak yapılan aynı ve nakdi yardımları ifade edilmiştir.

YEREL YÖNETİMLERİN SOSYAL HİZMET VE YARDIM GÖREVLERİ VE YAŞLILARA YÖNELİK SUNDUKLARI HİZMETLER

1982 Anayasasında Yaşlıların devlete korunacağı, yaşlılara devlet yardımı ve sağlanacak diğer haklar ve kolaylıkların kanunla düzenleneceği amaçlarla gerekli teşkilat ve tesisleri kuracağı veya kurduracağı hükmü yer almaktadır (md.61). 2828 sayılı Sosyal Hizmetler Kanunu ile korunmaya, bakıma veya yardıma ihtiyacı olan aile, çocuk, engelli, yaşlı ve diğer kişilere götürülen sosyal hizmetlere ve bu hizmetleri yürütmek üzere kurulan teşkilatın kuruluş, görev, yetki ve sorumluluklar ile faaliyet ve gelirlerine ait esas ve usulleri düzenlemiştir. 2828 sayılı Kanun, sosyal hizmetlerle ilgili tüm kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek kişileri ve özel hukuk tüzelkişilerini, sosyal hizmet kurum ve kuruluşlarında çalışan personeli, sosyal hizmetlerden faydalananları ve faydalanacak durumda olanları kapsamaktadır. Sosyal hizmet program-

larının uygulanmasında korunmaya ihtiyacı olan çocuk, ihtiyacı olan engelli ve ihtiyacı olan yaşlıya öncelik tanınması, ihtiyacı olan, engelli ve yaşlıların hayatlarını sağlık, huzur ve güven içinde sürdürmesi, bunlardan tedavisi mümkün olmayanların sürekli bakım altına alınması amacıyla gerekli her türlü tertip ve tedbir alınması, korunmaya, bakıma ve yardıma ihtiyacı olan kişilere hizmet sunumu insan haysiyet ve vakarına yaraşır şekilde yerine getirilmesi esastır.

5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu ile 5393 sayılı Belediye Kanunu’nda Belediyelere, 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanun ile il özel idarelerine sosyal hizmet ve yardım görevleri verilmiştir.

5393 sayılı Belediye Kanunu uyarınca belediyenin, mahallî müşterek nitelikte olmak şartıyla; sosyal hizmet ve yardım, hizmetlerini yapacağı veya *yaptıracağı*, belediye hizmetlerinin, vatandaşlara en yakın yerlerde ve en uygun yöntemlerle sunulacağı ve hizmet sunumunda engelli, yaşlı, düşük ve dar gelirli durumuna uygun yöntemler uygulanacağı (md.14) *hüküm altına alınmış*, dar gelirli, yoksul, muhtaç ve kimsesizler ile engellilere yapılacak sosyal hizmet ve yardımlar belediyenin giderleri içinde belirtilerek (md. 60), bütçede yoksul ve muhtaçlar için ayrılan ödeneği kullanmak (md.38) yetkisi belediye başkanına verilmiştir.

Ayrıca Belediyenin; sağlık, eğitim, spor, çevre, sosyal hizmet ve yardım, kütüphane, park, trafik ve kültür hizmetleriyle yaşlılara, kadın ve çocuklara, engellilere, yoksul ve düşkünlere yönelik hizmetlerin yapılmasında beldede dayanışma ve katılımı sağlamak, hizmetlerde etkinlik, tasarruf ve verimliliği artırmak amacıyla gönüllü kişilerin katılımına yönelik programlar uygulayacağı hüküm altına alınmıştır (md.77).

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ile büyükşehir belediyeleri

Yerel yönetimlerce yaşlılara yönelik sunulan hizmetlerin zor durumda bulunan, kendi kendine yetmeyen ve başkasından yardım almayan bireylere yapılması ve hizmetlerin gerek mekan gerekse nitelik açısından belirli standartlar çerçevesinde verilmesi gerekir.

ile ilçe belediyeleri; yetişkinler, yaşlılar, engelliler, kadınlar, gençler ve çocuklara yönelik her türlü sosyal ve kültürel hizmetleri yürütmek, geliştirmek ve bu amaçla sosyal tesisler kurmak, bu hizmetleri yürütürken üniversiteler, yüksek okullar, meslek liseleri, kamu kuruluşları ve sivil toplum örgütleri ile iş birliği yapmakla görevli kılınmış (md.7). Bütçede dar gelirli, yoksul, muhtaç ve kimsesizler ile engellilere yapılacak sosyal hizmet ve yardımlar büyükşehir Belediyesinin giderleri içinde belirtilerek (md.18). Büyükşehir Belediyesinin giderleri arasında dar gelirli, yoksul, muhtaç ve kimsesizler ile engellilere yapılacak sosyal hizmet ve yardımlara (md. 24) da yer verilmiştir.

5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu ile İl özel idaresi mahallî müşterek nitelikte olmak şartıyla il sınırları içinde sosyal hizmet ve yardımları yapmakla görevli ve sorumlu kılınmıştır (md. 6). Bütçede yoksul ve muhtaçlar için ayrılan ödeneği kullanmak valinin görev ve yetkileri arasında sayılmış (md. 30), yoksul, muhtaç ve kimsesizler ile engellilere yapılacak sosyal hizmet ve yardımlar il özel idaresinin giderleri arasında yer almıştır (md. 43). Ayrıca İl özel idaresinin sağlık, eğitim, spor, çevre, trafik

ve kültür hizmetleriyle yaşlılara, kadın ve çocuklara, engellilere, yoksul ve düşkünlere yönelik hizmetlerin yapılmasında ilde dayanışma ve katılımı sağlamak, hizmetlerde etkinlik, tasarruf ve verimliliği arttırmak amacıyla gönüllü kişilerin katılımına yönelik programlar uygulayacağı hüküm altına alınmıştır (md. 65).

Konumuz açısından 2828 sayılı Kanunda ihtiyacı olan yaşlı; sosyal veya ekonomik yönden yoksunluk içinde olup korunmaya, bakıma ve yardıma ihtiyacı olan yaşlı statüsündeki kişi olarak ifade edilmektedir.

Bu bağlamda yerel yönetimler, yardıma muhtaç durumda olan yaşlı kişileri huzurlu bir ortamda korumak ve bakmak, sosyal ve psikolojik ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla yaşlıların barınması için huzurevi yapmakta, ücretsiz muayene ve ilaç yardımında bulunmakta, gıda, yakacak, ev temizliği hizmetlerine destek olmaktadır. Ayrıca, 8/1/2002 tarihli ve 4736 sayılı Kamu Kurum Ve Kuruluşlarının Ürettikleri Mal ve Hizmet Tarifeleri İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun uyarınca belediyeler, Türk vatandaşları olan altmış beş yaş ve üzeri kişilere belediyeler tarafından kurulan şirketlere, birlik, müessese ve işletmelere veya belediyeler tara-

findan yetki verilen özel şahıs ya da şirketlere ait şehir içi toplu taşıma hizmetlerinden ücretsiz olarak, demiryolları ve denizyollarının şehirlerarası hatlarından ise %50 indirimli olarak yararlandırılmaktadır. Bunun yanı sıra belediyeler, belediyeler tarafından kurulan şirketler, birlikler, müessese ve işletmeler altmış ila altmış beş yaş arasında bulunan kişilerinde toplu taşıma hizmetlerinden ücretsiz veya indirimli olarak yararlanmasını sağlayabilmektedir.

Ekonomik ve kültürel olarak çok gelişmiş belediyeler, seminer ve poliklinik hizmetleri, aşevinden evlere yemek dağıtımı, nakdi yardım, ambulansla evden alınarak sağlık hizmeti verilmesi, özel gün kutlamaları, kültürel yaşama katılım olanağı sağlamasına yönelik olarak sinema ve tiyatro, davetlere belediye ile gönüllü kuruluşlar tarafından gezi programları düzenlenmektedir (ÖİK: 740, 2014: 36).

Yerel yönetimlerce yaşlılara yönelik sunulan hizmetlerin zor durumda bulunan, kendi kendine yetmeyen ve başkasından yardım almayan bireylere yapılması ve hizmetlerin gerek mekan gerekse nitelik açısından belirli standartlar çerçevesinde verilmesi gerekir.

Kamu Kurum ve Kuruluşları Bünyesinde Açılacak Huzurevlerinin Kuruluş ve İşleyiş Esasları Hakkında Yönetmelik² ile kamu kurum ve kuruluşları bünyesinde açılacak huzurevlerinin açılış, çalışma, fiziki şartlar, personel şartları, teftiş ve denetim işlem ve esaslarını mevcut mevzuata uygun bir şekilde belirlemek, çağdaş anlayış ve şartlara uygun düzeyde hizmet vermelerini sağlamak amaçlanmıştır. Söz konusu Yönetmelik belediyeler ve bu kurumların kurdukları döner sermayeli kuruluşlar, kamu iktisadi teşekkül ve teşebbüsleri, özel kanunlarla

kurulan diğer devlet teşekküllerinin bünyesinde açılan veya açılacak olan huzurevlerini kapsamaktadır. Dolayısıyla yerel yönetimlerce huzur evi açılması halinde bu Yönetmelik hükümlerine uygun olarak huzurevi açma işlemlerinin yürütülmesi, personelin nitelik, nicelik ve sorumlulukları ile mekânın fiziki özelliklerinin ve kuruluş bölümlerinin düzenlenmesi gerekir.

Yaşlı Hizmet Merkezlerinde Sunulacak Gündüzlü Bakım ile Evde Bakım Hizmetleri Hakkında Yönetmelik³ ile huzurevi bakımını tercih etmeyen yaşlılar için gündüzlü bakım ve evde

bakım hizmetlerinin niteliğini ve bu hizmetleri yerine getiren birim ve personele ilişkin usul ve esaslar belirlenmiştir. Yönetmelik Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü ve diğer kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek kişiler ve özel hukuk tüzel kişilerinince açılacak yaşlı hizmet merkezleri tarafından yaşlılara verilecek gündüzlü bakım ile evde bakım hizmeti faaliyetlerini kapsamaktadır. Yerel yönetimlerce yaşlı hizmet merkezi açılmak istenilmesi halinde, Yönetmelik hükümlerine uygun bir şekilde açılış işlemlerinin yürütülmesi; personelin nitelik ve sorumluluklarını belirlenmesi, binanın fiziki özellikler ve bölümleri ile çalışma usul ve esaslarının düzenlenmesi gerekir.

2 Resmî Gazete Tarih ve Sayısı: 05.04.1987/19422

3 Resmî Gazete Tarih ve Sayısı: 07.08.2008/26960

SONUÇ

Sosyal hizmet ve yardımların merkezi idarenin yanında ayrıca yerel yönetimlerce sunulmasına imkân verilmesi hizmetlerdeki nitelik ve verimliliğin artmasını sağlamıştır. Yerel yönetimlerce yaşlılara sosyal hizmet ve yardım götürülürken insan onurunu zedelemeyen gerçek ihtiyacı olanlara standartlara uygun bir şekilde sunulması gerekir. Ayrıca konunun bütün boyutlarıyla değerlendirilmesine yol

açacak şekilde bir farkındalığın toplum genelinde tesis edilmesi gerekmektedir.

Yaşlılara sosyal hizmet ve yardım sunulurken, diğer hizmetlerde olduğu gibi gönüllü kişilerin katılımına yönelik programlar uygulanmalı ve diğer kuruluşlarla birlikte ortak hizmet projeleri de sisteme dahil edilmelidir. Gönüllü katılıma yönelik programlar ve ortak hizmet projeleri yerel yönetimlerin hizmet sunma kapasitesinin artışına katkı sağlamasının yanı sıra

toplumun diğer kesimlerinde de sunulan hizmetlerin benimsenmesini sağlayacaktır. Ayrıca kent konseylerinde yaşlılarla ilgili meclis ve çalışma grupları kurulması yaşlı bireylerin kapasitelerinin aktif olarak kullanmalarına yol açacak, kendi ihtiyaçlarına yönelik olarak buralarda oluşturulan görüşlerin kent konseyi genel kurulunda görüşülerek kabul edilmesi de yaşlı dostu mekânların oluşturulmasına ve hizmetlerin ihtiyaca yönelik olmasına katkı sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

- Beğer, Tanju, Hakan Yavuzer (2012) "Yaşlılık ve Yaşlılık Epidemiyolojisi" *Klinik Gelişim*, 2012; 25: 1-3 2012; 25: 1-3 http://www.klinikgelisim.org.tr/kg_25_3/1.pdf (26/07/2022)
- Erik, Hanife (2012)https://www.researchgate.net/profile/Hanife-Erik/publication/330739387_DUNYA_SAGLIK_ORGUTU_AVRUPA_BOLGESI_NDE_YASLANMA_ve_ILGILI_OLCUTLERIN_DEGERLENDIRILMESI/links/5ce2715da6fdccc9ddbeddeb/DUeNYA-SAGLIK-OeRGUeTUe-AVRUPA-BoeLGESINDE-YASLANMA-ve-ILGILI-OeLCUeTLERIN-DEGERLENDIRILMESI.pdf (26/07/2022).

- Kuzu Adem, Cihan Aydın, Mücahit Yıldız, Hanife Ece Erik, H. Gökçe Keskinkılıç, Dr. Dilek Aslan, Dr. Meltem Şengelen (2019) "Dünya Sağlık Örgütü Avrupa Bölgesi'nde Yaşlanma İle İlgili Seçilmiş Bazı Ölçütlerin Değerlendirilmesi", *Sted*, cilt: 28, sayı:1: 17-27 <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/637107> (29/07/2022).

- Lotfi, Sayra (2020) "Yaşlı İstismarı ve İhmaline Yönelik Sosyal Hizmet Müdahalesi ve Yaklaşımları", *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Yıl:19 Sayı: 39 Güz:2020/3:1407-1422 DOI: <https://doi.org/10.46928/iticusbe.7591011407> D <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1172916>

- ÖİK: 605 (2001) "Sosyal Hizmetler ve Yardımlar Özel İhtisas Komisyonu Raporu", *Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı*, DPT, Ankara 2001 https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2018/11/08_SosyalHizmetlerveYardımlar.pdf (28/07/2022)

- ÖİK: 740 (2014) "Yaşlanma Özel İhtisas Komisyonu Raporu" *Onuncu Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı 2014-2018*, T.C. Kalkınma Bakanlığı, Ankara 2014. https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2018/10/10_Yaslanma.pdf (28/07/2022)

- TDK Sözlük, <https://sozluk.gov.tr/> (26/07/2022)